

อนุรักษ์ สิงห์ชัย. 2545. การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจาก
โรงงานอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา
การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-367-424-1]

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร. ดุษฎี อายุวัฒน์,
ผศ.ดร. วิยุทธ์ จำรัสพันธุ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการควบคุม
คุณภาพสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน
ในการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนที่
อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีโรงงานอุตสาหกรรมประเภทที่ 3 ตั้งอยู่ จำนวน 400 คน ที่เลือกมาโดย
การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ
แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-square
และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า ชาวบ้านเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.8 และ
42.2 ตามลำดับ มีอายุเฉลี่ย 42.2 ปี โดยมีกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.0
มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-5 คน มากที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 52.8 ส่วนใหญ่ไม่มีการดำรงตำแหน่งทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 70.5 การมี
ส่วนร่วมของชาวบ้านในการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในระดับน้อย
คิดเป็นร้อยละ 47.5 โดยมีส่วนร่วมในการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม
ในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินการ การติดตามผล อยู่ในระดับน้อย คิดเป็น
ร้อยละ 54.3 55.4 และ 53.9 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้านใน
การควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ จิตสำนึกเรื่องคุณภาพสิ่งแวดล้อม
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ
ความคาดหวังถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมา
ศึกษาสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรของการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการควบคุมคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมได้ประมาณ ร้อยละ 66.0